

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

06-05-228S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

ЕРГОНОМІКА		ERGONOMICS	
Шифр за ОП	ФП30	Code in Degree Programme	
Освітній рівень: бакалаврський (перший)		Level of Education: Bachelor's (first)	
Галузь знань Соціальні і поведінкові науки	05	Field of Knowledge Social and behavioural sciences	
Спеціальність Економіка	051	Field of Study Economy	
Освітня програма: Управління персоналом і економіка праці		Degree Programme: HR management and labour economics	

PIBHE - 2024

Силабус навчальної дисципліни «Ергономіка» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Управління персоналом і економіка праці» спеціальності 051 Економіка. Рівне. НУВГП. 2024. 9 стор.

ОПП на сайті університету: <https://ep3.nuwm.edu.ua/26640/>

Розробник силабусу: *Самолюк Н.М., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва*

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол №13 від "03" червня 2024 року

Завідувач кафедри: *Міщук Галина Юріївна, доктор економічних наук, професор.*

Керівник (гарант) ОП: *Юрчик Г.М., кандидат економічних наук, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІЕМ
Протокол №14 від "10" червня 2024 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІЕМ: *Ковшун Наталія Едуардівна, доктор економічних наук, професор.*

Попередня версія силабусу (06-05-148S)

© Самолюк Н.М., 2024
© НУВГП, 2024

Програма навчальної дисципліни «ЕРГОНОМІКА»	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>Управління персоналом і економіка праці</i>
Спеціальність	<i>051 Економіка</i>
Рік навчання, семестр	<i>3 / 4, 5 / 7</i>
Кількість кредитів	<i>4</i>
Лекції:	<i>22 год. / 6 год.</i>
Практичні заняття:	<i>20 год. / 6 год.</i>
Самостійна робота:	<i>78 год. / 108 год.</i>
Курсова робота:	<i>ні</i>
Форма навчання	<i>денна, заочна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>залік</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	

Лектор	<i>Самоліук Наталія Миколаївна, к.е.н., доцент, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва</i>
Вікіситет	http://surl.li/jxtbs
ORCID	http://orcid.org/0000-0001-8693-8558
Канали комунікації	n.m.samoliuk@nuwm.edu.ua +380978889440
Асистент лектора	<i>Олійник Олена Олександрівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри трудових ресурсів та підприємництва.</i>
Вікіситет	http://surl.li/kbpvy
ORCID	https://orcid.org/0000-0002-3941-2286
Канали комунікації	o.o.oliyuk@nuwm.edu.ua +380973322451
Мета та завдання навчальної дисципліни	
<i>Метою викладання навчальної дисципліни «Ергономіка» є отримання студентами теоретичних знань щодо допустимих фізичних, нервових, та психічних навантажень на людину в процесі праці та особливостей оптимального пристосування навколишніх умов виробництва, для продуктивної праці.</i>	
<i>Основними завдання вивчення дисципліни є засвоєння здобувачами вищої освіти теоретико-методологічних та економічних аспектів ергономіки; формування навичок і вмінь самостійно розробляти і обґрунтовувати заходи щодо удосконалення трудового процесу на основі створення таких умов, за яких забезпечується висока продуктивність, стійка працездатність та зберігається здоров'я працівників.</i>	
Посилання на розміщення освітнього компоненту на навчальній платформі Moodle	
https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2523	
Передумови вивчення (місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)	

Передумовою вивчення даної дисципліни є вивчення навчальних дисциплін ФП3 Економіка праці, ФП5 Управління персоналом, ФП24.1 Фізіологія і психологія праці, ФП21.2 Планування і організація виробничої діяльності

Компетентності

*ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК14. Здатність вести діяльність із урахуванням та дотриманням принципів безпеки життя, урахуванням екологічних аспектів під час аналізу та вирішення практичних завдань.
СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.
СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин.
СК17. Здатність розробляти та використовувати інструменти і технології управління персоналом; організувати та реалізовувати основні процеси управління персоналом, в тому числі з використанням інформаційних технологій.
СК18. Здатність використовувати знання, уміння та практичні навички в галузі економіки і організації праці, регулювання трудових відносин для підвищення ефективності управління персоналом організації.*

Програмні результати навчання

*ПРН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
ПРН18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.
ПРН25. Здійснювати безпечну діяльність та враховувати екологічні аспекти під час аналізу та вирішення практичних завдань.
ПРН29. Використовувати знання та уміння в галузі економіки і організації праці, регулювання трудових відносин для підвищення ефективності управління персоналом організації.*

Структура та зміст освітнього компонента

*Лекції – 22 / 6 год., практичні – 20 / 6 год.,
самостійна робота – 78 / 108 год.*

<i>Розподіл кількості годин, ПРН</i>	<i>Опис освітнього компоненту</i>
Тема 1. Теоретичні аспекти ергономіки	
лекції – 2/0 год. прак. – 2/0 год. сам. робота – 10/20 год. ПРН – 12, 25, 29	Предмет і завдання курсу «Ергономіка». Методи і засоби ергономічних досліджень (антропометричні дослідження, дослідження санітарно-гігієнічних та естетичних умов праці).
Тема 2. Ергономічний підхід до організації праці	
лекції – 4/1 год. прак. – 2/1 год. сам. робота – 10/10 год. ПРН – 12, 18, 25, 29	Робоче місце та його різновиди. Раціональне планування та організація робочого місця. Оснащення робочого місця. Атестація робочих місць за умовами праці.
Тема 3. Фактори впливу на працездатність людини	
лекції – 4/1 год. прак. – 2/1 год. сам. робота – 10 год. ПРН – 12, 25, 29	Суть і динаміка працездатності людини. Фактори, що впливають на працездатність. Показники і методика оцінки працездатності людини. Заходи щодо підвищення працездатності працівників.
Тема 4. Виробнича втома і заходи запобігання перевтомі працівників	
лекції – 2/1 год. прак. – 2/1 год. сам. робота – 10/10 год. ПРН – 12, 25, 29	Сутність та особливості втоми і перевтоми. Показники втоми та перевтоми. Заходи запобігання перевтомі працівників.
Тема 5. Закономірності проектування раціональних режимів праці і відпочинку	
лекції – 4/1 год. прак. – 2/1 год. сам. робота – 12 год. ПРН – 12, 18, 25, 29	Суть режиму праці і відпочинку та критерії його раціональності. Методичні засади проектування режимів праці і відпочинку. Методи встановлення регламентованих перерв на відпочинок. Раціоналізації режимів праці і відпочинку.
Тема 6. Ергономічний аналіз технологічних процесів та обладнання	
лекції – 4/1 год. прак. – 4/1 год. сам. робота – 10/12 год. ПРН – 12, 18, 25, 29	Ергономічний аналіз технологічного процесу з виготовлення певного об'єкту. Вимоги ергономіки до устаткування. Ергономічний аналіз систем технологічного обладнання та виробничого середовища.
Тема 7. Ергономічні вимоги до проектування інтер'єрів різного призначення	
лекції – 2/1 год. прак. – 2/1 год. сам. робота – 10/14 год. ПРН – 12, 18, 25, 29	Загальні умови комфортності. Основні вимоги функціональності. Ергономічні вимоги та рекомендації для проектування різних видів меблів. Ергономічні вимоги та рекомендації щодо оформлення інтер'єру.
Тема 8. Ергономіка та дизайн робочого одягу	
лекції – 2/0 год. прак. – 2/0 год. сам. робота – 8/20 год. ПРН – 12, 18, 25, 29	Вимоги ергономіки до робочого одягу. Засоби індивідуального захисту. Дизайн робочого одягу.
Форми та методи навчання	

Форми навчання: традиційні лекції (в т.ч. лекції у формі діалогу) та практичні заняття.

Методи навчання: аналітичний, дослідницький, творчий, проблемно-пошуковий, дискусія, ситуативні завдання, мозковий штурм.

Технології навчання і викладання: рольові ігри, аналіз конкретних ситуацій, обговорення, презентації, міні-лекції, ситуаційні дослідження, навчання на основі досвіду та інші.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Мультимедіа-, проекційна апаратура (проектори, екрани, смартдошки тощо), комп'ютери, інтернет мережі.

В якості навчальної платформи застосовується відкрита (Open Source) система управління навчанням Moodle.

Порядок та критерії оцінювання

Система оцінювання знань студентів проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в НУВГП - <https://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>

Для оцінювання знань студентів передбачається проведення поточного контролю знань за ЄКТС.

Розподіл обов'язкових балів, що присвоюються студентам

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (залік)		Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				МК1	МК2	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
5	8	8	7	8	8	8	8	20	20	100

Студенти мають можливість отримати додаткові бали (бонуси) за участь у конкурсах студентських наукових робіт, наукових конференціях, студентських олімпіадах, а також за інші види науково-дослідної роботи – 5 балів.

Усі модульні контролю проходять у формі тестування на навчальній платформі Moodle.

Перший модульний контроль містить 30 запитання різного рівня складності: перший рівень – 24 запитань по 0,5 бала, другий рівень – 5 запитань по 1 балу, третій рівень – 1 запитання на 3 бали. Усього – 20 балів.

Другий модульний контроль містить 31 запитання різного рівня складності: перший рівень – 24 запитань по 0,5 бала, другий рівень – 6 запитань по 1 балу, третій рівень – 1 запитання на 2 балів. Усього – 20 балів.

Для забезпечення права на об'єктивне оцінювання студентам надається право подавати в письмовій формі апеляційну скаргу про незгоду з отриманими балами.

Проведення поточних і семестрових контролів відбувається відповідно до порядку наведеного у Положенні про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти - <http://surl.li/iujw/>

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна література

1. Самолюк Н.М. Фізіологія і психологія праці : навч. посібник. Рівне: НУВГП, 2013. 330 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/2806/>
2. Гервас О.Г. Ергономіка: Навчально-методичний посібник. Умань: видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2011. 130 с.
3. Ергономіка та ергодизайн : підручник. К. : НАКККіМ, 2017. 604 с.

Допоміжна література

4. Абракітов В.Е. Конспект лекцій з дисципліни «Ергономіка робочих місць». ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2017. 78 с.
5. Голінько В.І. Моніторинг умов праці: підручник. НГУ, 2014. 230 с.
6. Корольчук М.С. Психофізіологія діяльності: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К. : Ельга, Ніка-Центр, 2003. 400 с.
7. Методичні вказівки (06-05-87М) до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Ергономіка» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 051 «Економіка» [Електронне видання] / Н.М. Самолюк, О.О. Олійник. – Рівне: НУВГП, 2021. – 28 с.
8. Олійник О.П. Основи дизайну інтер'єру : навч. посібник. НАУ, 2011. 228 с.
9. Психологія праці та інженерна психологія : навч. посібник. – 2-ге вид., перероблене і доп. / укладач О.С. Юрков. Мукачево : МДУ, 2018. 187 с.
10. Сердюк С.М. Ергономічні питання проектування людино-машинних систем : навчальний посібник. ЗНТУ, 2014. 334 с
11. Терентьев О.О. Ергономіка інформаційних технологій: навчальний посібник. К., 2020. 95 с.

Поєднання навчання та досліджень

Здобувач освіти, за бажанням, може поєднати навчання і виконання науково-прикладних досліджень з навчальної дисципліни або професійним спрямування випускової кафедри.

Результати досліджень оприлюднюються на конференціях, круглих столах, конкурсах наукових робіт, як правило, у вигляді публікацій, наприклад у «Студентському віснику НУВГП».

Передбачено додаткові бали за виконання завдань і участь у наукових заходах.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Здатність логічно обґрунтовувати свою позицію, здатність до навчання, комунікаційні якості, навички письмового спілкування, налагоджувати контакти, уміння слухати і запитувати, формування власної думки та прийняття рішення, здатність до абстрактного та логічного мислення, аналізу та синтезу

Дедлайни та перескладання

Завдання навчальної дисципліни повинні бути виконані впродовж навчального семестру у якому викладається дисципліна, до початку сесії.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <https://ep3.nuwm.edu.ua/25072/> Згідно цього документу також реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі

Інформація щодо перездачі модулів розміщена в розділі Оголошення на навчальній платформі НУВГП - <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Неформальна та інформальна освіта

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання (перезарахування) результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті відповідно до Положення про неформальній та інформальну освіту в НУВГП - <http://surl.li/jznmq>

Організація неформальної освіти в НУВГП покладено на Центр неформальної освіти - <https://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdili/centr-neformalnoji-osviti>

Здобувачі вищої освіти можуть самостійно опановувати (поглиблювати) знання в розрізі навчальної дисципліни (окремих її тем) і наступним їх зарахуванням, використовуючи загальноновизнані освітні платформи (наприклад Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn).

Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання

Спеціалісти сектору практичної психології та соціальної роботи, відділу охорони праці НУВГП; практикуючі психологи.

Правила академічної доброчесності

Пропагування принципів академічної доброчесності в НУВГП передбачається відповідними документами, зокрема Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату в НУВГП - <https://ep3.nuwm.edu.ua/10325/> та Кодексом честі студентів - <https://ep3.nuwm.edu.ua/4917/>

Студенти повинні дотримуватися принципів та правил академічної доброчесності, сумлінно та самостійно (крім випадків, що санкціоновано передбачають групову роботу) виконувати навчальні та дослідницькі завдання, посилатися на джерела, з яких береться інформація.

Якщо у виконаному практичному завданні виявлено запозичення з інших джерел без належного посилання, оцінювання такого завдання знижується у відповідності до виявлених порушень.

У випадку виявлення списування під час проведення поточного та підсумкового контролю, результати оцінювання такого студента скасовуються.

Неприйнятним є порушення норм моралі, зокрема негідне поведіння у громадських місцях, на території університету, вживання ненормативної лексики; завдання шкоди матеріально-технічній базі.

Вимоги до відвідування

Відвідування практичних занять здобувачами вищої освіти є обов'язковими. У разі відсутності на занятті через хворобу або мобільність студент зобов'язаний самостійно виконати завдання відповідно до методичних вказівок, розміщених на навчальній платформі Moodle.

Допускається у порядку, встановленому НУВГП, вільне відвідування студентами навчальних занять відповідно до Положення про індивідуальний графік навчання студентів денної форми навчання - <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>

Консультації з навчальної дисципліни відбувається згідно графіку консультацій як в класичній формі, так і в онлайн форматі (наприклад через GoogleMeet).

Весь матеріал навчальної дисципліни (презентації, відео, методичні вказівки, конспект лекцій та ін.) розміщено на сторінці курсу для їх ознайомлення і доступні у будь-який час.

Мобільні телефони та ноутбуки можуть вільно використовуватись студентами на заняттях для виконання практичних та ситуаційних завдань, роботи із статистичними даними.

Лектор *Самоліук Н.М., кандидат економічних наук, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва*

Автор
Доцент

Наталія САМОЛІУК

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №727
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000807E2D0054327D00